

Sharan Newman

Adevărata istorie dinapoia *Codului lui Da Vinci*

Traducere : Mihai-Dan Pavelescu

*Pentru adevărații istorici de pretutindeni,
care tocesc cărțile din arhive doar pentru speranța
că se vor mai apropia puțin de cunoașterea adevărului.*

INTRODUCERE

„Este greu să discerni adevărul de legendă... nu am găsit niciun consens asupra definirii adevărului, deoarece acesta depinde de punctul de vedere personal. O legendă interesantă - care, prin definiție, este deformată - oferă o imagine mult mai acceptabilă a faptelor. Toți cad de acord în privința legendei, dar nu există o înțelegere unanimă asupra adevărului.“

MICHAEL CONEY

The Celestial Steam Locomotive

Toți credem în legende, sub o formă sau alta. Toți credem în mituri. Există societăți întemeiate pe credințe comune.

Popularitatea cărții *Codul lui Da Vinci* este un exemplu în această privință. Romanul este un thriller în sensul clasic al definiției: un personaj nevinovat acuzat de crimă, căutarea unui obiect prețios, cabale secrete ce acționează din umbră pentru a-l ajuta sau împiedica pe erou. Toate aceste elemente sunt familiare. Peste ele a fost adăugat însă un volum copleșitor de ezoterism și informații ce ar putea fi de natură istorică și care contribuie cu propria lor aură de mister. În sfârșit, cartea combină câteva dintre cele mai populare legende ale civilizației apusene: Graalul, cavalerii templieri, cruciadele, și posibilitatea ca unii dintre cei mai faimoși bărbați din istorie să fi dus vieți duble și secrete. Este o combinație de mare succes.

Când *Codul lui Da Vinci* a fost publicat, oamenii au început să mă roage să separ legendele de adevărurile din roman. În calitate de medievalistă și romancieră, am cercetat amănunțit multe dintre temele din carte, atât pe cele centrale intrigii, cât și pe cele menționate doar trecător de către personaje. După câteva luni de întrebări constante, am decis să scriu răspunsurile pe hârtie în loc să le repet permanent. Așa a rezultat cartea pe care o citiți acum.

În ciuda celor învățate de majoritatea dintre noi în școală, istoria nu se limitează la regi, bătălii și date. Istoria înseamnă oameni; iar oamenii au firi contradictorii, imprevizibile și dezordonate.

Când am început să predau, un coleg mi-a spus că aveam de ales între două posibilități: fie să-i mint pe studenți, fie să-i copleșesc cu date. Cred că de fapt el voia să spună că este imposibil să explici toate complexitățile istoriei într-un curs de zece săptămâni, care pornește de la începutul timpului și se oprește la epoca lui Carol cel Mare. Până și o perioadă mai limitată ca durată, așa cum a fost Revoluția Industrială, trebuie rezumată și simplificată, lăsând deoparte și ignorând foarte multe aspecte ce i-au afectat pe oamenii din epoca respectivă. Iar noi, istoricii, trebuie să creăm categorii, ca „Renașterea“ sau „Revoluția Industrială“ pentru a face față imensității subiectului.

Deoarece am ales copleșirea, este probabil mai bine că nu am transformat învățământul într-o carieră, preferând să-mi public mare parte din cercetări sub formă de romane. Aspectul acesta are însă unele insuficiențe, întrucât romanele sunt, prin definiție, povești născocite. Eu încerc să le fac pe ale mele cât pot de exacte, dar descopăr întotdeauna prea târziu că am scăpat o informație sau că n-am

înțeles un lucru¹. Altă problemă legată de acuratețea romanelor istorice este faptul că fiecare cititor privește cartea din prisma propriilor sale nevoi și preconcepții. Cel puțin, eu una așa fac când citesc. Ca atare, dacă printre personaje există un episcop fățarnic, un cavaler lacom sau o nevestă oropsită, cititorii pot presupune că toți episcopii, cavalerii și nevestele au fost așa.

Stă în natura oamenilor să procedeze în felul acesta. Stă de asemenea în natura noastră să culegem informații dintr-un film sau roman și să ni le reamintim ca pe niște adevăruri. Nu-i deloc o noutate. Și în Evul Mediu, oamenii tindeau să creadă în adevărurile din romane, mai ales în cazul legendei apusene chintesențiale - cea a regelui Arthur.

Problema aceasta a fost deplânsă cu toată gravitatea de autorii mai „serioși“ ai vremii. În secolul al XIII-lea, Gottfried von Strassburg, a cărui relatare despre Graal n-a fost la fel de populară ca versiunea mai picantă a lui Wolfram von Eschenbach, se lamenta: „[Scriitorii aceștia sunt] născocitori de povești ireale... care păcălesc cu paiete și amăgesc mințile neroade, care transformă gunoaiele în aur pentru copii“². Cu un secol mai devreme, istoricul William de Newburgh, care putea inventa el însuși povești destul de reușite, se străduise cu disperare să-i convingă pe cititori că imens de populara *Istorie a regilor Britaniei* de Geoffrey de Monmouth, care conținea primele povești despre Merlin și regele Arthur, era plină de neadevăruri „și ar trebui nesocotită“.

Eu nu intenționez să procedez în felul acesta. Cartea mea este menită ca o pereche pentru *Codul lui Da Vinci*, completând cu informații de fundal numeroasele teme și locuri menționate în roman. Le-am așezat alfabetic, astfel încât cititorul să poată examina doar subiectele ce-l interesează la momentul respectiv.

Pentru cei care-și dezvoltă o fascinație mistuitoare față de un aspect anume din carte, de exemplu procesul templierilor, ofer o bibliografie de cărți de specialitate pentru lecturi ulterioare.

Pentru aceia care ar putea să-mi împărtășească forma de nebunie, am introdus o sumedenie de note de subsol, ca să poată verifica tot ce afirm și să le folosească pentru a trage propriile concluzii. Dacă doriți însă numai o informare rapidă, le puteți ignora.

Iar cu prima ocazie când cineva mă va mai întreba despre o informație nesigură pe care a întâlnit-o în *Codul lui Da Vinci*, voi suspina ușurată și-i voi înmâna cartea aceasta.

Sper să vă fie utilă.

APOCRIF

Rădăcina cuvântului „apocrif“ provine de la grecescul *apocryphos*, care înseamnă „ascuns“. Înțelesul cuvântului s-a îndepărtat de cel original și este utilizat acum pentru o informație care este falsă, ori de origine nesigură, ca în expresia „istorie apocrifă“.

Multe dintre primele scrieri creștine au fost considerate ulterior apocrife din diverse motive. Uneori presupusul autor n-ar fi putut scrie textul respectiv. Evanghelia după Petru a fost scrisă mult după moartea apostolului și de aceea n-a fost inclusă în Noul Testament. Unele texte le repetau pur și simplu pe altele, fără să adauge informații noi. Câteva au fost considerate eretice sau imposibile; multe dintre textele **gnostice** fac parte din această categorie. Altele au fost realizate în stilul poveștilor grecești foarte populare și din acest motiv erau suspecte. Unele erau considerate perfect acceptabile, totuși nu suficient de vechi. În cele din urmă, au fost acceptate doar scrierile realizate de apostoli ori de ucenicii lor apropiați.

Excluderea unui text nu este totuși același lucru cu suprimarea sa. Unele dintre textele apocrife au fost pierdute. Poate că nimănui nu i-a părut suficient de ele pentru a le copia, sau poate că toate copiile s-au pierdut în timp. Există multe despre care știm din referințe, dar care nu au mai ajuns până la noi, pur și simplu fiindcă au fost distruse de incendii, inundații, războaie, șoareci sau dezinteres. Din acest

---

¹ De exemplu, nu înțeleg *nici acum* care este modul de utilizare al unei arbalete (toate notele aparțin autoarei, cu excepția cazurilor când se precizează altceva – *n. trad.*).

² Citat în Malcolm Barber, *The New Knighthood*, p. 74.

motiv, mare parte din textele ce au supraviețuit au avut realmente noroc, lucru valabil chiar și pentru mari opere literare. De exemplu, poemul epic anglo-saxon *Beowulf* există numai într-un singur manuscris.

Cunoașterea acestei posibilități poate fi motivul pentru care împăratul **Constantin** i-a poruncit biografului său Eusebiu să fie copiate cincizeci de exemplare din Biblie (numai Noul Testament). Eusebiu a întocmit o listă a cărților despre care credea că ar trebui incluse în Biblie³, dar decizia finală nu i-a aparținut lui. În vreme ce asupra celor patru Evanghelii s-a căzut de acord destul de devreme, alături de unele dintre „Faptele Apostolilor“ și „Epistolele Sfântului apostol Pavel“, compilatori ulteriori au adăugat ori au eliminat alte cărți, potrivit opiniilor lor.

Nici asupra Vechiului Testament nu se convenise pe deplin în primele secole. Tora, adică primele cinci cărți, a reprezentat temelia credinței ebraice, dar nu se decisese ce alte cărți trebuiau incluse. De aceea **Manuscrisele de la Marea Moartă** au reprezentat o descoperire atât de incitantă, fiindcă au dovedit că mare parte din Vechiul Testament era deja compilat încă din anul 75 d.H.⁴ Rabinii au decis în cele din urmă că unele dintre cărțile incluse de creștini erau apocrife.

Din majoritatea materialelor apocrife au fost copiate suficient de multe exemplare pentru ca istoriile conținute în ele să pătrundă în conștiința populară ca fiind corecte. Povestea Sfintei Veronica, folosindu-și vălul pentru a șterge fața lui Iisus, este prezentată în toate bisericile catolice din lume în Drumul Crucii, dar Veronica nu există în Biblie. Povestea lui Petru care l-a întâlnit pe Hristos pe când a fugit din Roma și care a fost trimis înapoi pentru a-și înfrunța martiriul face parte din apocrife. Doar pentru că episoadele respective n-au intrat în varianta finală a Bibliei, nu înseamnă însă că ele au fost eliminate definitiv. Până și poveștile gnostice au pătruns în alte colecții.

---

³ Eusebius, *The History of the Church*, Penguin Books, New York, 1965, p. 424.

⁴ Norman Golb, *Who Wrote the Dead Sea Scrolls?*, Simon & Schuster, New York, 1995, pp. 327–361.